

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра економіки та безпеки підприємства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк С.В.

_____ 20__ р.

Методологія наукових досліджень

Програма
нормативної навчальної дисципліни
підготовки магістра
спеціальності 8.18010012 – “Управління інноваційною діяльністю”
(за видами економічної діяльності)

Програма навчальної дисципліни “**Методологія наукових досліджень**” для студентів спеціальності “**Управління інноваційною діяльністю**” (за видами економічної діяльності).

“” _____ . 2014 р. – 8 с.

Розробник: Колосок А. М., доцент кафедри економіки та безпеки підприємства

Рецензент: Шостак Л. В., к.е.н., доцент кафедри економіки і безпеки підприємства

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри економіки і підприємництва та інноваційної діяльності

протокол № 1 від 26.08.2014 р.

Завідувач кафедри: _____ (Ліпич Л. Г.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією інституту економіки та менеджменту

протокол № 2 від 8 жовтня 2014 р.

Голова науково-методичної комісії інституту _____ (Бегун С. І.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № _____ від _____ .2014 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни “**Методологія наукових досліджень**” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 8.18010012 - “**Управління інноваційною діяльністю**” (за видами економічної діяльності).

Предметом дисципліни є сутність і структура методології, особливості її застосування в гуманітарних, зокрема в економічних науках, при визначенні її парадигмальних основ, типологізації економічних систем, аналізі трансформаційних процесів на світовому та національному рівнях, при визначенні закономірностей розвитку світового господарства та міжнародних Інтеграційних процесів.

Міждисциплінарні зв'язки: “Філософія”, “Педагогіка”, “Менеджмент”, “Економічна теорія”, “Маркетинг”.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Теоретико - методичні засади наукових досліджень.
2. Організаційні засади наукового дослідження.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “**Методологія наукових досліджень**” є ознайомлення студентів з сучасними методологічними концепціями, з основами методології наукового пізнання та з методикою наукових досліджень; формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес; освоєння навиків формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження; вдосконалення вмінь у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні мети, задач і висновків дослідження.

Основними завданнями дисципліни “**Методологія наукових досліджень**” є: вивчення теорії та методологічних засад наукових досліджень; формування у студентів практичних навичок і вмінь щодо дослідницького процесу; формування професійних здібностей, спрямованих на вирішення наукових проблем.

Після опанування дисципліни студент повинен:

знати:

- цілі та завдання наукових досліджень;
- методологію проведення наукових досліджень;
- значення методологічної підготовки для професійної діяльності вченого;
- характеристики основних методів наукового пізнання;
- наукову термінологію й вміння її вірно використовувати;
- особливості проектування та організації експериментів;
- класифікацію та особливості застосування економіко-статистичних методів обробки результатів дослідження;
- правила оформлення результатів НДР.

вміти:

- працювати з дисциплінарним масивом публікацій;
- вести пошук, накопичення та обробку наукової інформації;
- планувати та організовувати наукові дослідження;
- працювати з джерелами інформації;
- застосовувати економіко-статистичні методи в НДР;
- провадити аналіз теоретико-експериментальних даних;
- формулювати висновки та пропозиції.

2. Інформаційний обсяг дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико - методичні засади наукових досліджень

Тема 1. Поняття та визначення наукового дослідження

Вимоги до наукового дослідження. Види наукових досліджень: експериментальні, теоретичні, історіографічні, порівняльно-аналітичні. Поняття метод, методологія, гіпотеза, концепція, парадигма, прийом в науковому дослідженні. Типологія методів дослідження (емпіричні, теоретичні). Класифікація наукових досліджень (за цільовим призначенням, за методом дослідження, за ступенем важливості для народного господарства, за ступенем

важливості для народного господарства, за стадією дослідження, за видами зв'язку із суспільним виробництвом, залежно від джерел фінансування, за тривалістю розроблення, за місцем проведення).

Тема 2. Емпіричні методи наукового дослідження

Спостереження (активне, пасивне). Експеримент (природний, штучний). Експериментальні дослідження (лабораторні, виробничі, анкетування). Методологія експерименту. Основні етапи експерименту: розробку плану-програми експерименту; оцінка засобів оброблення інформації і вибір для проведення експерименту; проведення експерименту; оброблення й аналіз експериментальних даних. Математичне моделювання експерименту.

Тема 3 Теоретичні методи наукового дослідження

Творчість, удосконалення, оригінальність, наукове передбачення, гіпотеза. Закони діалектики й природознавства. Методи дослідження: дедукція, індукція, аналіз, синтез, абстрагування, формалізація, логічний, гіпотетичний, історичний, аксіоматичний, моделювання, системний аналіз. Модель досліджуваного об'єкта: фізична, математична, натурна. Основні етапи теоретичних досліджень: вивчення фізичної або економічної сутності процесу, явища; формулювання гіпотези дослідження, вибір, обґрунтування й розроблення фізичної або економічної моделі; математизація моделі; аналіз теоретичних рішень, формулювання висновків.

Змістовий модуль 2. Організаційні засади наукового дослідження

Лекція 4. Інформаційна база економічних досліджень

Поняття “інформаційний пошук” та його етапи. Джерела пошуку інформації, їх класифікація. Інформатизація і проблема створення єдиного комунікативного простору. Пошук наукової інформації. Проблема інтерпретації даних. Джерела вторинної наукової інформації. Методи опрацювання інформації.

Тема 5. Система організації і технологія наукових досліджень

Наука як соціальний інститут. Забезпечення умов для наукової діяльності. Система підготовки й атестації наукових кадрів. Система вищої освіти. Аспірантура. Докторантура. Науковий ступінь і нормативні вимоги до вченого. Система вчених рад. Вища атестаційна комісія: основні функції. Вчені звання та порядок їх отримання: доцент, професор.

Тема 6. Підготовка, оформлення та захист наукових робіт

Вибір і затвердження теми дослідження. План роботи. Наукова публікація як представлення результатів наукового дослідження. Монографія, стаття, тези. Вимоги до наукових публікацій. Техніка написання тексту. Методика підготовки й оформлення публікацій. Бакалаврська, дипломна, магістерська роботи, кандидатська дисертація, докторська дисертація. Загальна схема підготовки дисертаційного дослідження. Вимоги до змісту та до оформлення. Порядок захисту.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік, який складають студенти в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом.

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Методи та засоби діагностики успішності навчання: завдання для практичних занять, тестові завдання, практичні задачі, індивідуальне науково-дослідне завдання, завдання для самостійної роботи, залік.

5. Список джерел

1. Абрамов В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень: [навч.–метод. посіб. для самот. вивч. дисц.] / В. І.Абрамов, В. Х. Арутюнов. – К. : КНЕУ, 2009. – 178 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підруч. / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2009. – 480с.
3. Будко В. В. Філософія науки : учеб. пособ. / В. В. Будко. – Харьков: Консум, 2009. – 268 с.
4. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: [наук. посіб.] / Крушельницька О. В. – К. : Кондор, 2009. – 192с.
5. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій / О. В. Кустовська. – Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 124 с.
6. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження / С. В. Мочерний. – 2-ге вид., перероб. і доп.– К.: КНЕУ, 2007. – 390с.
7. Основи наукових досліджень: навч. посібник для студентів економічних спеціальностей / За ред. В. С. Марцина. – Л. : Ромус-Поліграф, 2006 – 128 с.
8. Рекомендації із добросовісної практики наукових публікацій // Морфологія. – 2010, Т. І. – №3. – 101-105.
9. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: підруч. / Д. М.Стеченко, О. С. Чмир. – К. : Знання, 2009. – 309 с.
- 10.Тарасевич В. М. Про філософію і методологію фундаментальної економічної науки / В. М. Тарасевич // Вопросы экономики. – 2007. – № 5. – С.100-108.
- 11.Черній А. М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця: посіб. / А. М. Черній. – 2-ге видання. – К. : Арістей, 2005. – 232 с.
- 12.Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання –Прес, 2007. – 296с.